

Schicht-szappan

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Testesség, Kövértestűség.

Hogy nyúlánkká legyünk a nélkül, hogy az egészségünknek ártson, használjuk a **Pilules Apollo-t**, mely tengeri növények alapján van előállítva és parisi orvosok által jóváhagyva.

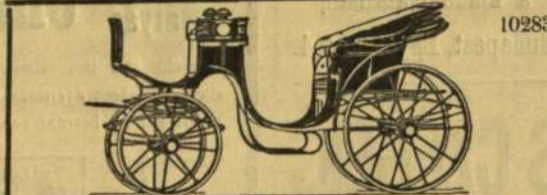
E könnyen betartható gyógyszerelés elhajtja a túlságos embonpoint csillogtatlanul és biztosítja rövid idő alatt a kövértestűség gyógyulását mind a két nemnél.

Ez a titka minden elegáns hölgynek, és fiatalos alakját megakarja őrizni. Egy üvege ára utasítással együtt K 6.45 bérmentve, utánvétellel K 6.75.

J. Ratié, Pharmacie, 5, Passage Verdeau, Paris (9e).

Raktár Berlinben: **B. Hadra, gyógyszerész, Spandauerstrasse 77.**

Anztria-Magyarországon: **Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. 10467**

ZSIGMONDI KÁROLY kocsigyártó, Budapest, IX., Imre-utca 3. a központi vásárosztrák mögött. Árjegyzékét ingyen és bérmentve küld. **Museum-körtéri raktárát beszüntette.** Használt kocsikat becsorál, javításokat elfogad.

UGORKATEJ

Az egyedül létező valódi angol SZÉPÍTŐSZER, mely már 2-3-szori bekenés után biztosan hat és a bőrnek nem árt, a Balassa-féle valódi angol minden arczisz-tátlanságot, kiütést, pattanást, szepit, májfoltot, bőrhátrát (mitesszer) stb. és az arcznak trisa idegségét, fiatalságot kölcsönöz. 1 üveg 2 K. Ehhez uzorkaszappan 1 kor., poudre 1.20 kor. főszerköl- Balassa Kornél gyógyszerész, Budapest, dési hely: Erzsébetfalva 15. Kapható minden gyógyszerertárban. — Főraktár Budapest: Török József gyógyszerész, Király-utca 12. és Andrássy-út 26. Dr. Egger Leó «Nádor»-gyógyszertára, Váci-körút 17. Zoltán Béla gyógyszerertárban, V. Szabadság-ter, továbbá a következő drograktárakban: Detsinyi Frigyes, V. ker., Marokkói-utca 2. Fodor Márton, VII. Király-utca 45. Lux Mihály, IV. Museum-körút 7. Nerná Nándor, IV. Kossuth Lajos-utca 7. Molnár és Mösör, Korona-herceg-utca 11. 10289

Ha őszül a haja

ne használjon más, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Uvege 2 K. **ZOLTAN BELA** gyógyszerertárban, Budapest, V/49, Szabadság-ter, Sótár-utca sarkán. 10381

LUSER L.-féle turista tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer, tyukszem, szemölcs és talp, valamint a sarok bőrkeményedései, tovakébi mindennemű bőrelszáradás ellen. A hatás-ért jótállás vállaltatik. **SCHWENK L.** gyógyszerész, MEIDLING-BÉCS. Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellettes védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. — 1 doboz ára 1-20 kor. Vízre 1-65 kor., előzetes bekiütés mellett bérment. **Magyarországi főraktár:** 10329 **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. Andrássy-út 26.

MARGIT-CREME, MELANOGENE

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a fekete és barna színekben. Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajuszt pár perc alatt feketére vagy barnára lehet festeni. A szín állandó és a természetes árnyalat meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem p szkit. Ára 2 kor. 80 fillér. 10159

Nyelvészeti ujdonságok!

A MONDATRÉSZEK.

Három tanulmány. Irta Kalmár Elek. Ára 2 kor. 50 fill. Tartalom: Állítmány és alany. — A határozókról. — A jelző. — Függelék: A mondat ábrázolása.

MAGYAR FONÉTIKA.

A hangok és a beszéd fiziológiai elemzése. (A magyar hangtan I. része.) Irta Balassa József. Ára 2 kor. 50 fill. Tartalom: A beszéd szervek működése. — Az egyes hangok. — Az összefüggő hangok elemzése. — Függelék: A beszédhibák. — A fonetikus íráskor összehasonlítása. Kaphatók: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) es. és kir. útv. könyvkereskedésben Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Ha szép akar lenni.

Vágh nével ellátott **Angyal-örmet** vegyen, mely egy tégely elfogyasztása után elűntet szepit, májfoltot, pattanást, himtőhelyt, mitesszert, orrvörösséget, korvosságot, halványt, kismisítja a ráncokat, fiatal megakadályozza a vénülést. A kinek tiszta arca van és általában használja a **VÁGH-FÉLE ANGYAL-CREMET**, az biztosan van minden arczisz-tátlanság ellen. Egy tégely 1 koronáért kapható az „Angyal” gyógyszerertárban Szolnok, Laktanya-körút. Továbbá Török József gyógyszerertárban, Budapest, Király-u. 12. és minden gyógyszertárban.

A legmegfelelőbb, legszebb nász- vagy névnap, születésnap, jubileumi, alkalmi és ünnepi ajándék

egy életnagyságu arczkép, mert nemcsak kellemes meglepetésül szolgál, hanem egyszerűen alkalmas alkalmi és örökös értékű marad. Ugyis mint emlék (különösen megholtakról) kiválóan alkalmas. Ezek az arczképek minden bekiütött fényképről (és csoportképről is) alkészíttetnek. Fényképek teljesen épen visszaküldetnek. A legjobb hasonlóságért és tartósságért teljes keresztelvényeket alk. 40-50 centiméter. Ára: 3 forint. Szállítási idő 10 nap. Száz meg száz elismert levél minden, még a legmagasabb körökben is; bárkinek megtekintés végett megmutattatik. 10339

BODASCHER SIGFRIED

kitűntetett arczképfestészeti műterme **BÉCS, II., Praterstrasse 61. sz. BÉCS.** **Óvás!** Megtörtént, hogy ügyünkök jelentek meg a feleknél s meghatalmazás nélkül képviselőként mutatkoztak be. Ezért mindenkit óva intek az ilyen emberektől és kijelentem, hogy sem utazom, sem ügynököm nincsen. A ki meg akarja óvni magát káróktól és jól, szolidan akarja magát kiszolgáltatni, forduljon egész bizalommal **Közvetlenül** a mai 1879. óta önálló műtermembe. Bécsben, II., Praterstrasse 61.

Kováts Béla

kocsigyártó Budapest, V., Liptó-körút 3. Ajánlja ujonnan berendezett modern hirtő raktárát. Alapított 1886. Képes árjegyzék bérmentve.

Thierry A. gyógyszerész balzsama.

Legjobb hatású rossz emésztésnél és a vele együtt fellépő betegségeknél, mint fejfájás, gyomorégés, székrekedés, sav képződés, teltségérzet, orrvörösség, étvágytalanság, katarrhus, gyuladás, gyengeségi állapot, fejfájás stb. stb. Működik mint gőrzés- és fájdalomcsillapító, köhögést szüntető, nyálkaoldó és tisztító szer. Postán legkevesebb szétküldés 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 K költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg 15 K költségmentesen netto. Kicsinybeni eladásnál a raktárakban 1 kis üveg ára 30 fillér, 1 ket-tős üveg 60 fillér. Ügyeljünk az egyedüli törvényileg bejegyzett zöld apácza védjegyre: «Ich dien». Egyedül az valódi. Ezen védjegy utánzása, valamint más törvényileg nem engedélyezett, így forgalomba nem hozható balzsam-gyártmányok viszonlatadása törvényileg tilva van. 10547

Thierry A. gyógyszerész Centifolia-kenőese

fájdalomcsillapító, puhító, oldó, hűző, gyógyító stb. Legkisebb postai szétküldés 2 üveg 3 K 60 fillér. Kicsinybeni eladásnál a raktárakban 1 K 20 fillér tégelyenként. Főraktár Budapest: Török J. dr. Egger L. I. gyógyszerertára; Lugoson Veres. Közvetlen rendelések címzendők: «Schutzengel Apotheke» des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn. Az összes előzetes bekiütés esetén a szállítási egy nappal előbb történik, mint utánvétellel és az utánvétellel pódlás megakadályozható, így ajánlatosabb az összeget előzetesen utalványozni és a megrendelést a szelvényen eszközölni és a pontos címet megadni. Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

VASÁRNAPI UJSÁG

35. SZ. 1904. (51. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: NIKLSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, AUGUSZTUS 28.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (A Világkrónikával) együtt előfizetésre 12 * egyszévesre 24 korona. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG előfizetésre 8 * egyszévesre 16 korona. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (A Világkrónikával) előfizetésre 5 * egyszévesre 10 korona. Külföldi előfizetésekre a postai költség megfizetésével a csatlakozó.

SZENT LÁSZLÓ KIRÁLY LEÁNYÁNAK SÍREMLÉKE ÉS BAZILIKÁJA BIZÁNCZBAN.

Tíz év előtt, a magyar tanárok görögországi útja közben a egyetlen egy magyar vonatkozású görög nyelvemlék fellelőére vezetett. Az athéni egyetemi épületben (panepistimion) elhelyezett nemzeti könyvtár igazgatója, **Deffner Mihály** dr. arra figyelmeztetett, hogy a kéziratár előbbi öre emlegetett Corvinákat, melyeket állítólag ott látott. Midőn ezek keresése végett a kéziratárt átböngésztem, **Kampuroglusz Dimitrios** kéziratárnok figyelmessé tett a katalógus 551. és 562. számú főlíansaira, melyekben két magyar vonatkozású régi görög kézirat van. Ezek közül az első teljesebb és nehezebb olvasású. Mindkettőt maga az őrfedezte fel s ezen lelet nyomára őt a következő körülmények vezették:

Azt azonban egyikük sem mondja meg, hol olvasták ezt a költeményt.

Legújában Szakkellion János athéni kéziratárnok 1892-ben kiadta a görög nemzeti könyvtár kéziratának jegyzékét, melyben különösen két szám vonta magára **Kampuroglusz Demeter** segédő figyelmét, mert ezen régi évkönyvszerű görög kéziratokban vélte az Athénról szóló keresett történelmi költeményt feltalálni. És csakugyan meg is lelte és sok nehézséggel megfejtette a jó részben elmosódott kéziratot.

A papírosra írt első példány, mint a végén olvasható, 1385-ben készült és ez év május, junius, julius és augusztus emlékeztető napjainak eseményeit tartalmazza. Ez más 15 könyvvel együtt egy görög mo-

A SZENT LÁSZLÓ LEÁNYA ÁLTAL ÉPÍTETT BAZILIKA KONSTANTINÁPOLYBAN.

nostorból került az athéni «Ethniké Bibliotheke»-be. A másik kézirat pergamentre van írva és szintén a XIV. századból való. Ez az előbbinek másolata és csak a junius, julius és augusztus hónapokat tartalmazza.

Augusztus 4-ére van téve a konstantinápolyi Pantokrator templom és monostor ünnepe s ennek tiszteletére van megírva 145 jambikus verssorban a szóban levő dicsőítő költemény.

E költemény elején a költő az athéni díszes oszlopcsarnokból indul ki és ezzel párhuzamba állítja azt a nagy és pompás templomot, melyet **Bizanzban Komnen János** császár nemeslelkű neje, **Iréné** építtetett. Magasztalja a nagylelkű császárnét, a művész építőmestert és fellengző stílusban hirdeti a fényes templom pompáját, a hozzáépített monostor nagyszerűségét, leírja dagályos áradozással az idegenek számára épült szállók, oszlopcsarnokaikkal, vízvezetékeikkel stb. Végre bibliaszervi nyelvezettel imádságba merül, melyben áldást kér a császára és császárnéira.

Magyar érdeke e középkori görög nyelven írt

SZENT LÁSZLÓ KIRÁLY LEÁNYÁNAK PIROSKÁNAK SÍRJA KONSTANTINÁPOLYBAN.

Uj városrész.

Pedig nyilvánvaló, hogy Erzsébet Asszony nem hagyhatta őt, a türelmetlenül várakozót szó nélkül.

Búsan sietett arra a helyre s mentette magát:

— Nem csaltalak meg, szegény fiu, mert némi élelmet hoztam neked, de akár hiszed, akár nem, rózsákká változott kosaramban.

A fiu sóhajtott és elhitte neki, mert oly szép, szelid, igaz arca volt, mint a Máriáé, a mi Asszonyunké.

— Most már nincs egyebem, — folytatá könnyezve — csak ezek a rózsák, a melyekkel nem laktatsz jól. Nem adhatok semmit, de ezeket mégis itt hagyom, hogy Isten még egyszer csodát tegyen velök a javadra.

Ezzel kiborította a kosarát és a rózsák a fiu lábaihoz hulltak. Ő fölszedé azokat s tovább indult velök. Illatoztak neki legalább és gyönyörűsége telt nézésükben. Aztán egyszerre oly vig lett, de oly vig lett, hogy elfelejté búját, éhségét, mintha kieserléték volna, ugrándozva ment az országuton s dalolt, egyre dalolt, mint egy bohème.

«Elhagyitanálak, kis rózsáim, szép rózsáim, de mégse teszem — mondogatta, — mert hátha még egyszer csoda történik veletek, mint ama szép asszonynál, a hol támadtatok. Hátha megint kalácscsa lesztek és pecsenyévé.» Így ment és egyre dalolt, míg csak apját meg nem találta, sőt még azután is míg csak haza nem ért, és azután is, mikor haza ért. A rózsákat próbálta szétszórni, de azok mindig vele maradtak és a dalokból soha ki nem fogyott, úgy, hogy végre is hire lett dalainak, rózsáinak. Beszéltek az emberek róluk, maga is emlegette, hogy ezek a rózsák büvösek, még majd egyszer valamikor megváltozhatnak. Pedig ki tudja, hátha már is átváltak, — dalok lettek.

Mikor ez a tisztelt barátunk meghalt, más dalnok örökölte, tőle a Szent Erzsébet rózsáit, aztán megint más és aztán valahogy fölcsóztak minden magyar költők közt, de soha többé nem változtak vissza náluk élelmiszerekké.

A kard és a korona, vagy intrikák az udvarnál.

— Székely István krónikája. —

Béla herceg testvéröccse volt Endre királynak. Veszedelmes nexus abban az időben. — S még csak tetézte, hogy igen eszes és végtelenül szeretetre méltó lovag volt. — Gerelydobásban, vívásban, mindennek előtte állott. Nőtt is a népszerűsége napról-napra; olyan embernek tartották, a kinek «jövője» van — in politics.

Ő még sem volt elégedett, panaszkodék a barátjai előtt (vagy csak kitalálták), hogy unatkozik, nincs semmi komoly foglalkozása.

Érthetetlen dolog! Ejj ugyan hát mivel is foglalkoznék egy herceg? Hiszen csak nem folytathat közgazdasági tevékenységet.

Az udvarnál is gyakran esett szó erről a király füle hallatára.

A sok léha udvari nép locsogott-csacsogott. A herceg unatkozik. A herceg elégedetlen. A herceg titkolódik. Talán akar valamit?

A király kombinált. Akar valamit? Hát mit akarhatna egy királyi herceg? Közel feküdt a gyanu, vigyázatlan szó fölverte, mint vaczkából a nyulat. Összehívatta leghűb tanácsosait, kik közt a két legbizalmasabb, Buna és Visko, ellenségei voltak Bélának s közlé velük, hogy aggódik a jövő miatt mert a trónörökös, Salamon, még igen kicsike és — Béla unatkozik. Mi erre a véleményetek? No mit néztek rám olyan sötéten, titokzatosan? Beszélj, Buna, mit tartasz öcsém felől?

— A koronára vágyik, hiszen világos. Nyíltan emlegeti, hogy komoly foglalkozást szeretne.

— Hátha csak a hadak vezérségét óhajta — veté közbe a mérsékelt, higgadt Gutkeled.

— Az meglehet — hajlott rá rögtön a jószívű király — és épen ezzel kell tisztába jönnünk, mert ha ez az ambíciója, ez valóban megilleti, mert öcsénk és vitéz lovag.

A tanácskozás különben zárt ajtók mögött folyt, hát semmi sem szivárgott ki belőle, a tanácsurak hallgattak, a ki pedig az udvari diákoktól kérdezte, az csak annyit tudott meg, hogy délelőtt másfél óráig tartó szűkkörű tanácskozás volt a király elnöklete alatt s a folyó

ügyeken kívül egy esomó kinevezést intéztek el.

Beavatott politikusok azonban tudni vélik, hogy a király a tanácskozás végén ebben összegezte az eredményt:

— Kedves Buna! Ezennel megbizzuk te kegyelmedet, hogy nekünk rövid idő alatt egy elabratumot készítsen és élénk terjeszsze, a mely alkalmas legyen úgy a Béla herceg oéljainak teljes felösmérésére, mint ennek utána a helyzet végleges szanálására.

Buna ki is eszelt valamit, a mit a legnagyobb titokban (csupán Visko jelenlétében) közölt a királylyal.

— Hivja magához fölséged Béla herceget, tegye ki elébe egy asztalra a koronát és a kardot.

— Minek?

— Hogy válaszson belőlük.

Endre csodálkozó szemeket meresztett czirákjára. Az pedig folytatá:

— Mondja el neki felséged atyafiságos bizalommal, hogy törődött beteg, ráunt a koronára. Salamon királyfi pedig kiskoru, gyöngö, tehát válaszson szíve szerint.

— És aztán?

— Ha a kardot választja, akkor rendben vagyunk; akkor nem bünös, akkor ölelje meg.

— De hátha a koronát választja?

— Akkor megkapja a tört. Mert a függöny mögött egy biztos emberünk lesz, a ki reá rohan és elbán vele.

A király felsőhajtott:

— Ah, Istenem, miket beszél te kegyelmed! Majd meggondolom, jó Buna. Mindent meg-gondolok.

Sokáig habozott, de egyszer Várkonyban mégis rászánta magát a vakmerő in-czenirozásra, pedig jó ember volt, de apa volt és inkább lett rossz emberré, hogy jó apa maradhasson. Sátorába hivatá Bélát azon a ezimen, hogy beteg; a herceg jött gyanutlanul, de a mint az ajtónál elhaladt, egy szolgálattelvé apród a fülébe sügta titokzatosan:

— A kardhoz nyúlj, kegyelmes uram.

A herceg csodálkozva nézett a fiúra: miről beszél ez? De még jobban csodálkozhatik vala,

ha tudja miről beszél, hogy ime, milyen fiatal és már milyen stréber.

A herceg egyenesen a nyugágyhoz sietett, hol a betegséget szinlelő király eljátszta fölvetett szerepét, majd fölszóllította bizalmas meleg szavakkal:

— Ott van a kard is, a korona is, válaszsz, édes öcsém.

Béla nem habozott, a kardhoz nyúlt.

— Ez kell nekem, — felelte csöndesen, gondolkodón.

Hát eldölt. A bérnyilkos mozdulatlan maradt rejtekében, instrukciója szerint, helyette a király ugrott föl ágyáról és megölelvén öcsését, elérzékenyülve adá oda neki a választott vezéri kardot s ajánlá oltalmába fiacskáját, majd nagy ajándékokkal elhalmozva bocsátá el.

Azután behivatá kedvenc tanácsosait, Bunát és Viskót, örvendező arecczal tudatva a történeteket.

— Öltözzetek színes ruhákba, mert ma nagy ünnepet ülünk vig lakomán. Öreg királyotok szíveről két kő esett le. Egy az, hogy Béla ártatlansága immár nyilvánvaló, más az, hogy Salamon fiam jövője nem aggodalmas többé.

Buna, a vén róka, a szemöldeit huzogatta föl.

— Félek, hogy te fölséged korán örvendezik, — jegyzé meg baljóslatú hangon — vagy talán abban a hitben van fölséged, hogy ez valami tiszta választás volt?

A király gyöngéden elpirult.

— Hajj békét a választásnak, Buna! A te felelősségedre ment — sóhajtott a köszvényes király. — Bizony megcsaltuk szegény Bélát, mert nem a korona és a kard közt választott, hanem a kard és halál közt.

Hát semmi esetre sem volt tiszta választás a mi részünkről...

— Nos, az ő részéről talán tisztább volt? Gondolja fölséged? Csak minket tart rosszakkal? — gúnyolódott az akkori nagy taktikus.

— De hiszen te mondád, hogy ártatlan, ha a kardot választja.

— A látszat kétségtelenül az, uram, királyom, de a látszat mögött még egész világok elférnek. Kezdjük csak analizálni a dolgot. Bemegy a sátorba és így okoskodik: A bátyám a

Kínai városrész.

PORT-ARTUR KÉPE.

Kínai városrész.

Iszapos, vízenyös lapály, a mely dagály idején víz alá kerül.

Kaszárnyák.

Külső kikötő.

A kormányzó palotája.
Rendőrség.
Ping-csui-cze tó.
Hadtestparancsnokság.
Tengerészeti hatóság.
Hajóépítő és javító műhelyek.
Katonai mál.
Torpedó-dokk.
Keleti kikötő-medence.
Színház.
Aranyhegy a legfőbb erősség.
Legelőművelés-kávéház.
Orosz bank.
Legelső üzletek.
Stadion.
Szénraktár.
Kereskedelmi hajók rakodói.
Bejárás a kikötőbe.

koronát és kardot kínálja, hogy válaszsszak. Ha valóban azt akarná, hogy én legyek a király, a kardot elémbe se teszi, nehogy módot adjon a korona elől kitérni. Tehát nem akarja, hogy király legyek. Ha én ennek daczára mégis a koronát választom, akkor nincs biztonságban a fejem s bár a fejemre szükségem van, hogy a koronát legyen mire föltenni, mégsem bírom azt a koronámmal többé megszerezni, tehát nem választom a koronát. De ha a kardot választom, akkor a fejemet meg tudom védelmezni és a karddal megszerezhetem rá a koronát.

A gyanura hajló Endre lehajtotta fejét: «Meglehet, meglehet», motyogta s a sötét fellegek megint felvontak a homlokára. Ah, szegény fiam, szegény kis Salamonom!

A tanács urak összenéztek titkosan, jelentősen, mintha mondanák: Mi vagyunk a király miniszterei és szemei. Ha mi feketének mutatunk valamit, ő azt többé soha se tudhatja meg: fehér-e?

PORT-ARTUR.

Ki hitte volna ez előtt egy esztendővel, a mikor még Port-Artur nagyszerű berendezésén fáradoztak az oroszok, hogy egy év múlva magára hagyatva, a világtól elzárva, a japánok szakadatlan bombázása fogja romba dönteni mindazt, a mit annyi költséggel és fáradsággal létre hoztak.

Panoráma-szerű képben mutatjuk be az ostromlott várost és ennek környékét, úgy a hogy az a folyó év elején, a háboru kitörésekor volt. Azóta a város legnagyobb része elpusztult, a japánok szüntelen ágyúzása bizonyára halomra lötte már az épületek java részét.

A kép jobb oldalán csak épen hogy látszik még a Tigris-félsziget vége. Az Arany-hegy és a Tigris-félsziget közt van a főbejáró a kikötőbe, a melyről tudjuk, hogy két nagy medenczéből áll. A «Vasárnapi Ujság» ez idei 22. számában a 376. oldalon alul láttuk már a kikötő képét a bejárat felől tekintve. Ezen a képen meg lehet magyarázni, hogy hol állt az a fényképező, a ki ezt a panorámát fotografálta. Ott a hol a most említett vázlaton a 11. szám van, a fölött a domb oldalán állította fel a gépét és pedig először a kikötő bejáratára irányítva, aztán lassan forgatva balra, úgy, hogy utójára körülbelül a 12-es szám felé nézett a fényképező gép lencséje.

A város legszébb, legtisztább és legrendezettebb része ott van a Ping-csui-cze tó éjszaki-keleti partjain, tehát képünkön *Alexejev palotája* mögött. Közvetlenül a palota dombja körül azonban a *kínai városrész* apró házaikái sötétlenek (mind sötét cseréptetős). Bizonyára ez a legsűrűbben lakott része a városnak. Ha a kínaiak is itt benn szorultak a városban, bizonyára nagyon sokat szenvednek, mert nem hiszem, hogy bármelyik hatóság is törödnék velük.

Képünk baloldali szélén a város végére épített *kórházakat, barakkokat és kaszárnyákat* lehet látni, míg a magas háttérben *magas halmok* emelkednek, a melyek között azonban szépen kiláthatunk a tengerre. Itt látszik csak meg, hogy milyen könnyű a várost a nyílt tenger felől ágyúzni, valószínű is, hogy a városban már nem sok az ép ház s ha még soká tart az ostrom, úgy romba dől ott minden, az utolsó felszerig. A háttérben emelkedő magas halmok azonban mind tele vannak *erősségekkel*, egymással összekötött *sáncz-rendszerekkel*, kívülről pedig bizonyára messze szanaszét nyúlnak

a robbanó aknákat s egyéb védőműveket. Hogy ezek közül mennyit foglaltak már el a japánok, azt az ellentmondó hírek alapján ma még alig lehet biztosan megmondani.

Ha a város nyugodtan fejlődhetett volna, kétségtelen, hogy néhány évtized alatt Kelet-Ázsia egyik legfontosabb kikötője lett volna, bár kikötője szűk. Épen e miatt kezdték építeni az oroszok a Talien-van öbölben Dalnit, mert ennek a világforgalom befogadására is elég nagy a jól védett kikötője. Dalni azonban ma már jóformán romokban hever és a japánok kezében van. A pazar fényvel épült paloták egy részét maguk az oroszok pusztították el. Mikor lesz belőle megint békés kereskedő hely, ki tudná megmondani? A mandu partok harmadik fontos kikötője In-kou, a mely Niu-csuang nagy város tengeri kikötője, volt a Liau-ho torkolatánál, már szintén régebben japán kezében van. *Barang.*

WITHÖFT TENGERNAGY, A PORT-ARTURI HAJÓHAD PARANCSONKA.

EGY HAJDAN HIRES LEGÉNYHEZ.

Hej, te híres csengős, bongós,
Sok jó rudas mellett lógós,
A kit nem hiába hívtak
Hajdan: «boldog harmadiknak»
A ki világlétébe'
Más asztagnál éldegele,
Pillangó szív, csalfa lélek
Te vagy-é vagy kieseréltek?

Valami rég a szivedben,
Erről beszélnék minden:
Rejtett boru, csalfa vigás,
Lélekbeli nyugtalanság,
Keserű gány, gyötrő kétség,
Szertelen erkölcsi mélység,
Asszony-erény tagadás,
S az ajk keserű vonása.

Nézem e bajt, s úgy találok,
Van igazság a világon,
A kalóznak békés révét,
Sose nyújt a család-élet.
Kínna viszi terhét, gondját,
Váltig remeg, hogy meglopják,
Ez a bú, baj, gyökerével,
Rég elmúlt bűnökbe' fészkel.

Haj, haj, szűkül a vén kandur,
A zsványból vedlett pandur.
S a hová néz: tolvaj sereg,
A mitől tart: betyár cselek.
Híu erény: késő váltság,
S a hajdani szép zsványosság,
Most adja ki lassu mérget,
Körülötte csupa rémkép.

Nézem e bajt, s úgy találok
Van igazság a világon.
S ez a híres, csengős, lógós,
Azért ily bús, ily borongós.
Elgyötörve, megalázva,
Rúdra fogva, hús a hamba',
Pihenése, nyugta nincsen,
Haj, nem bottal ver az Isten.

Bárd Miklós.

KÉPEK AZ OROSZ-JAPÁN HÁBORÚBÓL.

Ha eddig is rendkívüli figyelemmel kísérte a világ a Kelet-Ázsiában folyó eseményeket, mostanában ez a figyelem valóságos izgatottsággá növekedett s a közönség alig várja az újságok megjelenését: elesett-e már Port-Artur, harcolnak-e már Liaojangnál a fősergek s mi történt a szétvert orosz hajóhad maradványaival?

Az utóbbi heteknek kétségtelenül legfontosabb eseménye volt a port-arturi hajóhad szétverése és a vladivosztki hajók romlása augusztus 10-ikén. Közvetlenül ezután Kamimura japán tengernagy a vladivosztki hajóhadat verte meg a Csuzima-szigetnél, a hatalmas «Rurik»-ot elsüllyesztette, a többiek sérülten és sok embervesztéssel bírtak meg-

menekülni. Legszomorúbb sors érte a port-arturi hajóhad «Novik» nevű czirkálóját, az oroszok büszkeségét. Ez volt a leggyorsabb hajójuk s merészségével és ügyességével már a háború kezdete óta sok bajt okozott a japánoknak. A «Novik» 3080 tonnás volt, 17 ágyúval s gépei 19,000 lóerőt bírtak kifejteni. Az augusztus 10-iki tengeri csata alkalmával sikerült neki a japán hajók közt áttörni, még pedig egyetlen ember veszteség nélkül s miután a sanghaji semleges kikötőben rövid pihenőt tartott, vakmerően útnak indult Vladivosztk felé. S e czélból egész Japánt megkerülte a keleti oldalon, hogy az ellenséges hajókat annál biztosabban elkerülje. Tíz napig tartott ez a bolyongás, mignem sikerült a Szachalin-sziget déli csücskéhez eljutnia, a mely már orosz föld s a honnan Vladivosztk csak egy napi járás. Itt azonban elérte végzetét. Két japán czirkáló, a «Csuzima» és «Citoze» lesték már ott s a mint előkerült, a «Csuzima» tüstént megtámadta.

A harc vége az lett, hogy a «Novik» össze-lövedözve a korzakovszki öbölbe menekült. Közben beesteledett s abban maradt a harc. Másnap a japánok meg akarták a csatát újítani, de látták, hogy a «Novik» összeroncólva ott hever egy zátonyon, félig a víz alá merülve. Még a «Citoze» egy óra hosszáig bombázta ezután, hogy a pusztulást teljessé tegye. Valószínűleg a «Novik» egész legénysége is elpusztult, mert a csata után iszonyú vihar tört ki, melyben aligha volt lehetséges menekülni. S ezzel a fényes, büszke kelet-ázsiai orosz hajóhad szétzülése körülbelül befejezettnek mondható, mert a még meglevő hajók is oly sérült állapotban vannak, hogy nagyobb jelentőségük már e háború folyamán nem lehet.

JAPÁNOK ROHAMA PORT-ARTUR EGYIK ERŐDE ELLEN.

Pedig ez a hajóhad a háború kitérősekor néhány száz tonnával erősebb volt a japán hajóhadnál.

Súlyosbítja a csapást az oroszokra nézve még az is, hogy tengerészeik javát vesztették, köztük három tengernagyot: Makarovot és Molast, most pedig Withöftöt, a kit úgy szétépett egy felrobbanó japán gránát, hogy csak a fél lábát találta meg. Withöft német származású ember volt, de nagy népszerűségnek örvendett az oroszok közt s egyik legképzettebb tengerészünek tartották. Makarov halála után ő volt a port-arturi hajóhad parancsnoka, s az augusztus 10-iki kitérést is ő vezette, de mindjárt a csata elején elesett a «Cezarevics» hajón, a honnan parancsait osztogatta.

Port-Artur szárazföldi ostroma is szakadatlanul folyik, de a sok ellentétes hírből csak annyi bizonyos, hogy ez az ostrom szörnyű véres s mindkét fél katonái ezrével esnek áldozatul. A japánok természetesen többet vesztenek, mint a fedett helyen levő oroszok, de ez nem tartja őket vissza a legvakmerőbb rohamoktól. Képünk egy jelenetet ábrázol Port-Artur ostromából, midőn a japánok rohammal bevesznek egy erődöt, hol még a megmaradt kevés orosz tüzér most is vissza igyekszik lövéseivel tartani a vitéz ellenséget.

RÉGI VÁROSI ÉLET.

A mívelődés s különösen a technika haladása kevés más téren látszik meg annyira, mint a nagy városok kényelmi és egészségügyi berendezéseiben. A megélhetés mindinkább a nagy városokba hajtja az embereket s az így összetörülő nagy tömegek szükségleteinek kielégítése óriási szervezeteket kíván meg s azok pontos, hiánytalan működését. Azt például, hogy az utcák közeve és világítva vannak, vagy hogy a vízvezeték mindenkinek a lakásába hozza a vizet, úgy megszoktuk, hogy el se tudjuk az életet képzelni e nélkül s ha valamely ily szervezet csak rövid időre is felmondja a szolgálatot — mint Budapesten a nemrégiben beállt három napi vízhiánykor — valóságos felfordulás lesz belőle.

Mennyire másképp volt ez csak egy-két század, hát még ötszáz év előtt! Egy kitűnő adatgyűjtő, Alfred Franklin nem rég megjelent könyve «Le vie privée d'autrefois» czimmel többek közt a hajdani városok utcai életét is híven elénk tünteti.

Először is hogy állottak régen a lakásügy rendezésével? A házak számozását csak a XVIII. században kezdték, addig beérték azzal, ha az utcát meg tudták nevezni s aztán a szomszédok vagy az átelleni lakók szerint jelölték meg közelebről a kerestett. Megkönnyítette némileg a dolgot az, hogy már a XIII. század óta egyes házak külön névvel bírtak s ilyenkor legtöbbször a névnek megfelelő czéger vagy kép is helyet kapott a házon.

Sokkal korábban kezdték meg ugyan az utcák kövezését, de azt se mindenütt, mert például okéért csak a XVI. században vitték be Norvégiába és Dániába Hollandiából. Berlinben is csak 1679-ben köveztek először. Boroszlónak azonban már 1406-ban volt járdája s még előbb Regensburgnak (1400), Bernnek (1390), Nürnbergnek (1368), Prágának (1331). Legkorábban az olasz városok ismerkedtek meg az utcakövezet jótékonyaságával. Mantuában ugyanis már 1229-ben el voltak a város egyes részei kövezettel látva s nemsokára (1242-ben) követte a jó példát Verona is piacza kikövezésével.

Hogy milyenek voltak addig az állapotok a középkor városaiban, erről egy pár példából is meggyőződhetünk. A német városokban, még a már ekkor nagy kereskedést űző Nürnbergben is, a disznók szerteszét szaladgáltak az utcán, s a pékeknek meg volt engedve tiz disznót tartani. Boroszlóban csak 1495-ben tiltották el a sertésölakat az utcán s korlátozták a sertések szabadon eresztését, úgy hogy különösen sátoros ünnepeken elrendelték az utcán talált disznók elkobzását is. A lakók a házakban összegyűlt szemetet egyszerűen az utcára szórták dobni. Némely helyen nagy reformnak tartották, mikor a hatóság kiadta rendeletben, hogy a szemét 14 napon tul csak a városbíró engedélye mellett heverhet az utcán. Arról pedig mint valóságos eseményről emlékeztek meg s dicsőítő költeményeket írtak róla, hogy Nürnberg városa 1490-ben már annyira civilizálva volt, hogy egy városi szolga a döglött malacokat, kutyákat, macskákat, tyukokat és patkányokat «minden nap ellakartotta az utcákról s a város kapuján kihordta».

Berlinben még a XVII. században is ott ékelenkedett a város legdiszesebb temploma előtt a nagy szemétdomb. A tanács nem akarta elhordatni s végre is rendeletben kellett kiadni a választófedelemnek, hogy minden paraszt, ki a vásárra jön, tartozik egy szekérrakományt elfuvarozni belőle.

Párisban sem volt ez különben, holott a francia főváros lakosainak száma már a XVIII. században elérte a félmilliót, a XVII. század kezdetén 200 ezer, a XIV. században 150 ezer s már a XIII. században is 120 ezer volt. Mindazáltal milyen lehetett Páris városa ezelőtt nem egészen 700—800 évvel? Minden szemét és hulladék az utcára dobták, esős időben az egész város egy pocsolva, úgy hogy a lakók csak falabakon, vagy egymás mellé fektetett köveken át közlekedhettek. A disznók seregesei csatangoltak az utcán, sőt 1131-ben a Rue de Martroi nevezetű városrészben megtörtént, hogy egy disznó Vastag Lajos király 15 éves fia, Fülöp lovának lába alá került, minek következtében a kis herceg leesett a lóról s oly sérüléseket szenvedett, hogy belehalt.

Olvassuk továbbá, hogy az utcák döglétes buze ez időben olyan volt, hogy Fülöp Ágost király, a ki pedig már szokva lehetett

A FERENCZRENDIEK KOLOSTORA. Müllner János fényképe.

rezidenziája kellemetlenségeihez, 1185-ben elájult, a mint palotája ablakából kitekintett s az ép arra haladó szekerek az utca sarát felkavarták. Meg is hagyta ezután a polgároknak, hogy legalább a főbb utcákat haladéktalanul kikövezzék. Ezekből a legrégebbi burkolatokból, melyek 3—4 négyzetlábnyi s több mint egy láb magas nagy kölapok voltak, az ásatások még ma is hoznak napvilágra egyes töredékeket.

Nem csoda, ha a pestis és mindenféle dögvész hálás talajra talált a régi Páris városában s ismételtelen megtizedelte népét. Erre való tekintettel 1348-ban II. János király igen szigorú intézkedéseket volt kénytelen életbe léptetni. Minden polgárnak szoros kötelezővé tette a háza előtti tér tisztán tartását. A Châtelet szolgáit felhatalmazta az utcákon lézengő sertések megölésére s az elejtett disznók fejét jutalmul megtarthatták, többi részét pedig kötelesek voltak a kórházaknak beszolgáltatni. Már IX. Lajos alatt kineveztek egy fő-utcafelügyelőt (voyer) is, a kinek sok természetbeli szolgáltatást biztosítottak a kalmárok részéről, azonkívül a nem valami nemes hivatásnak tekintett pöze-gödör-tisztítás közegeit a «vidoyeur»-öket, vagy «Maitre fifi»-ket is pártfogásba vették a közönség inzultusai ellen.

De mit használt mindez? Csak annyit, hogy a felgyülemlt szemetet nem hagyták ott, a hol volt, hanem ezáltal a Place Maisbert-re vitték vagy a Szajnába vetették. Mindkettő azt eredményezte, hogy az illető helyek tökéletes

ragályfészkekké váltak s állandó melegágyai lettek mindenféle dögvésznek és járványnak. Sok sikertelen küzdelemre volt szükség a közegészség érdekeivel semmit sem törődő lakossággal, a míg végre kísérletet tehettek az első csatornázással a XV. században s szintén I. Ferencz alatt terjedni kezdtek a klozetek is, a melyeknek föllállítására a háztulajdonosokat bírság, sőt testi fenyegetés terhe alatt is kötelezték, valamint arra is, hogy a tisztátalan folyadékokat a csatornába öntsék s utána egy dézsa tiszta vízzel leöblítsék, egyéb hulladékokat pedig a napjában kétszer, reggeli hat órákor és délután három órákor a házakat sorra járó szemetes kocsiakra felrakják.

Képzhető, hogy a helyzet azután sem sokkal javult, mert a nyitott csatornák fertőző kigőzölgése később sem szűnt meg. Párisban még a XVII. században is ki volt téve a járókelő annak, hogy az ablakokból tisztátalan szemetet zudítanak a fejére. A Louvre-palota maga is tele volt piszokkal, a mi annál kevésbé volt feltűnő, mert ugyanekkor Spanyolországban maga a király lakóháza is rondaságotól bűzlött. Eresz persze a házakon még nem volt, ellenben az utca közepén folyt végig a bűzhödt árok, csak a XVIII. század végén kezdték alkalmazni a házakon az esővíz levezetésére szolgáló ereszeket. Az utcák öntözését csak 1761-ben honosította meg Pierre Outrequin. Angol rendszerű járdát is csak 1782 óta ismer Páris.

Nem szólunk a világításról, mely egyáltalán hiányzott még a nagyobb városokban is a középkorban s még az újkor kezdetén is. Teljes sötétség fedte az utcákat, melyeket két végükön lánczokkal zártak el. A kit hivatása vagy a véletlen a sötétség beállta után vitt az utcára, el kellett hogy lássa magát fáklyával vagy lámpással. Ilyeneknek bérbeadására Párisban 1662-ben egy bizonyos Laudati nyert engedélyt. Londonban is csak 1668-ban rendelték el, hogy este hat és 11 óra közt minden háztulajdonos háza elé lámpát függeszzen ki. Páris utcáin kezdetben fagygyűgyerták égtek, melyeket a XVIII. század közepén váltottak fel fényviszaverővel ellátott, az utcán keresztül feszített lánczokon függő lámpák. De ezek csak messzire vetettek fényt, maga a lámpa alatt minden sötét maradt. Rendszeres utcai világítás Londonban is csak 1730 óta, Bécsben gömb-lámpákkal 1776 óta, Berlinben 1679, Amsterdamban 1669 óta áll fenn.

GYÖNGYÖS ÉGÉSE.

E mostoha év csapásait tetézték a nagy tűzvészek. A tűzvész ritkán okozott annyi pusztulást, mint ezen a száraz nyáron, mikor egész sereg nagy és kis helység, erdőség égett porrá s csaknem minden napon újabb tűzkről jöttek hírek.

A FERENCZRENDIEK TEMPLOMA ÉS A TEMPLOM KÖRNYÉKE. Jely Gyula fényképe.

A GYÖNGYÖSI TŰZVÉSZ.

EGY LEÉGOTT HÁZ UDVARA, MELYBEN AZ ÉPÜLETEK IDEIGLENES BEFEDÉSÉN DOLGOZNAK.

Augusztus 16-án a Mátra derék magyar városának Gyöngyösnek egy része pusztult el. A tűz éjszaka keletkezett a rózsza-utczában, nagy szélvihárban és még harmadnap is égett. Hatszázhatvanöt épületnek kormos romjai hirdetik annyi szorgalom, vagyon elhamvadását. Sok helyen a ház belsejét nem lehet az udvartól megkülönböztetni, csupa omladék, vályog-törmelék minden. Az oltást a vízhiány tette lehetetlenné. Elpusztult a város első és második negyede s a szomszédos Gyöngyöspusókai és Putnok községek több házsora. Menekülés vagy mentés közben igen sokan megsebesültek.

Az első ház kigyúltával majdnem egyszerre borult lángba a Ferenczrendi barátok temploma, pedig a tűz keletkezésének helyétől három uctoza választja el. A négyoszogalakú nagy rendház, amely a Ferenczrendi barátoknak Magyarországon legnagyobb háza, szintén tüzet fogott és az összes emeleti lakások beégtek. A történelmi nevezetességű klostrom még a XV. század elején épült, s csak a szerzetesek önfeláldozó munkájának köszönhető, hogy műkinésivel együtt teljesen el nem pusztult. A templom értékes képeit, faragványait a mentésre összesereglett nép segítségével kihuzolták az égő templomból s Pintér rendfőnök maga mentette meg az értékes könyvtárt, a hol halomszámra vannak a becsebbnél-becsebb műkinések és kéziratok. A villámgyorsan terjedő tűzvészben a templomból alig tudták az oltári szentséget is kimenteni, a melyet ideiglenesen a rendfőnök lakoszobájában helyeztek

A JÓKAI-UTCZA ÉS KÖRNYÉKE.

AZ ÉRSERI GABONARAKTÁR ÉGÉSE.

GYÖNGYÖS ÉGÉSE. — Jalty Gyula fényképe.

el. A tűzvész leginkább a kisiparosokra mért csapást, a kik ezekben az utcákban laknak s a kiknek házukkal együtt mindenük porrá égett. De több nagy ház is leégett.

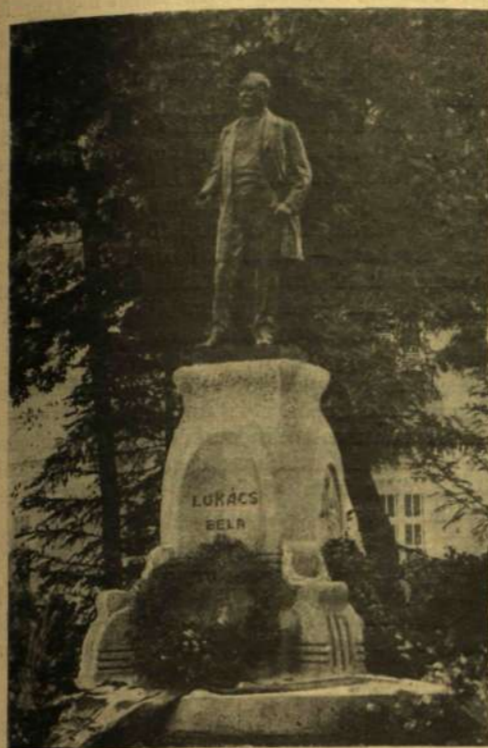
A szomorú sorsra jutottak segélyezésére megindultak az adakozások. A király tizezer koronát küldött. Gyöngyös város valószerűleg nagyobb kölcsönt vesz föl, hogy a leégettnek hajlékuk felépítéséhez segítséget adhasson.

EGYVELEG.

* Az orosz katonának táborozás közben naponta egy font hús, harmadfél font kenyér vagy kétszer-sült, három deka liszt, négy deka szárított zöldség s ugyanannyi só, bors, tea és cukor járna, csak hogy a kenyéren és teán kívül tényleg alig kap valamit.

* Japán azon ritka országok közé tartozik, melyet ellenség soha sem foglalt el.

* A világ legnagyobb rabszolgatartó országa Khina. Négyezer millió lakója közül tíz millió rabszolgá. Minden család női rabszolgákat tart s az ember vagyoni viszonyait az általa tartott rabszolgák szerint itéli meg. Mintán a rabszolgák sokkal olcsóbb és kevesebbe kerül, mint a rendes cseléd, házi munkára leginkább rabszolgát vásárolnak. Egy erős testalkatú leány ára 48—50 korona, szép leányok 150—300 koronán kelnek el.

LUKÁCS BÉLA SZOBRA ZALATNÁN.

LUKÁCS BÉLA SZOBRA ZALATNÁN.

Néhány Lukács Bélának, a volt kereskedelmi miniszternek, később az 1900-iki párisi világkiállítás magyar kormánybiztosának, a még élete javában váratlanul elhunyt s nagy érdemű politikusnak szülővárosa, Zalatna ércszobrot emelt és augusztus 14-én avatta föl.

A szobor álló alakban tünteti föl Lukács Bélát, a zalatnaiak előtt jól ismert egyszerűségben. Egy fiatal szobrász, Gárdos Aladár műve, ki most először lépett a nyilvánosság elé. Talpatát a zalatnai kőfaragó iskola készítette. Az ünnepélyre összegyűlt az egész környék, a várost pedig felloboogózták. Résztvettek a szoborleplezési ünnepélyen a Lukács-, Mály-, Szontágh-, Keresztes- és Jakabffy-családok.

Az ünnepélyen ott voltak a családtagok: Lukács Béla gyermekei, Simonka, Paula, és Morzsa, nevelő szüleikkel, Zabulik Lászlóval és nejevel, nagyszámú rokonság által környezetten. Gyula-Fehérvár város, melynek Lukács díszpolgára és sokáig képviselője volt, Alsó-Fehér vármegye küldöttségileg képviseltették magukat.

A kereskedelmi miniszterium, a magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság is elküldte a szoborhoz képviselőit. Az ünnepély a Szózat éneklésével kezdődött, mely után Szontágh Adolf dr. bányafőorvos a szoborbizottság elnöke mondott hatásos emléksbeszédet. A szobrot a kaszinó ez időszerű elnöke, Angyal József bányatanácsos vette át a kaszinó nevében és annak kegyeletes megőrzését ígerte. Az ünnepi beszédet Werner Gyula országgyűlési képviselő tartotta, a ki kegyeletes érzéssel rajzolta az elhunyt kiváló ember érdemeit és a közügyek terén kifejtett hasznos és eredményekben gazdag tevékenységét. Werner beszéde után Ferenczy István ipariskolai tanárnak Lukács Béla emléksobránál, ezimű ódáját szavaltta el Török István főgimnáziumi tanuló, majd Ferenczy István tanár emlékezett meg szép szavakban Lukács Béla érdemeiről.

KIÁLLÍTÁSOK A VIDÉKEN.

Újabb időben mind gyakrabban rendeznek nagyobb vidéki városainkban kisebb, helyi jellegű kiállításokat, melyek egyesítik egy-egy város és vidéke iparának, mezőgazdaságának termékeit, ezzel képet adnak az illető terület gazdasági állapotairól s közelebb hozzák egymáshoz a termelőket és a fogyasztókat. Most is két ily vidéki kiállítás nyílt meg s egy harmadik, a veszprémi, augusztus 28-án fog megnyílni.

Hőmezővásárhelyen kiválóan érdekes kiállítást nyitottak meg augusztus 14-ikén. A megnyitás ünnepéről legutóbbi számunkban már

megemlékeztünk. Ennek is fő része az ipari és mezőgazdasági kiállítás, amely a ref. főgimnázium helyiségeiben van elhelyezve. A kiállítók nagy áldozatkészséget tanúsítottak, hogy bemutassák a nagy és élénk forgalmú tiszta magyar város ipari és mezőgazdasági haladottságát. Különösen a helybeli fa és butoripar, az agyagipar és ruházati ipar terén állítottak ki szép dolgokat, de a mezőgazdasági gépek, a női ruhák, kötő-szövő és bőr-árúk is arra vallanak, hogy a magyar iparosban megvan a készség is s a szakértelem is, hogy a közönség igényeit kielégítse. A kiállítás általában híven és érdekesen mutatja be az alföldi magyar gazda és iparos munkáját, sőt családját is, a mennyiben egyik legbecsebb része a kézimunka-kiállítás, a hol a népek s különösen asszonyainak munkái láthatók.

A gazdasági kiállítással kapcsolatban a városban igen becses képművészeti és néprajzi kiállítást is rendeztek, a hol különösen a régi magyar nép-ipar és iparművészet termékei érdemelnek nagy figyelmet. Tömerdek házi használatra való czikk, edény, tükör és kép-keret, butykos, szőttes, mindenféle faragvány van itt összegyűjtve, melyek együttesen igen tanulságos módon ismeretik meg a magyar nép naiv iparművészetét, izlését és egyszerű életmódját. Néhányat e tárgyak közül képen is bemutattunk. Ezek között iparművészeti szempontból nagy értékű a hőmezővásárhelyi ref. templomból való *kathedra-tető*. E templomot még a török építette s tornyát óratornyoknak használták. A toronyban ma is a Rákóczi csengettyűs órája méri az időt. A *kathedra* a XVII. század elejéről való, remek színes famunka. Alól az üres mezőben a pap számára a következő bibliai idézet van felírva:

„Embernek fia! Őre állóul adtalak én téged Izrael házának: halld meg azért az én számból. Az én beszédemet, és ítsd meg őket az én nevemben. Ezekh. III.”

Másik felirata a következő, Ésau próféta könyvének ötvennyolcadik részéből való vers:

„Kiáltt tellyes torokkal, Meg ne szűnnyél, Mint a' trombita Emeld-fel A te Szódat, és mondd-meg Az én népemnek Az ő bűnökét És a Jákób házának Az ő Hamisságokat.”

A kiállítást, melyet néhány nappal megnyitása után állatkiállítással is kibővítették, nagyon élénken látogatja nemcsak az odaváló és környéki lakosság, hanem e czélből odautazó idegenek is.

Főleg ipari szempontból tanulságos a soproni kiállítás, melyet aug. 20-án nyitottak meg, Sopronban 1847-ben volt egy kis iparkiállítás, az akkori iparegyet hazafiás mozgalmi közepette. E hosszú idő alatt bármennyire érezte Sopron a közeli Bécs nyomasztó versenyét, erőteljesen fejlődött minden tekintetben és magyarosodott. Kiállítás a térs Erzsébet-ligetben, az ipar terén elért haladását szépen bizonyítja. A tulajdonképeni kiállításon kívül egy egész sereg vendéglő, pezsgős-pavillon, csárda és cukrász bolt tarkítja a kiállítás területét, pihenőkkel kínálva a fáradt közönséget. A parkban csinos, izléses pavillonokban találjuk meg a kiállítás változatos anyagát. A nagy iparsarnok, melynek képét közöljük, különösen gazdagonoha korántsem meríti ki Sopron iparát, a mint ezt a külön épületekben láthatni. Az iparsarnok előtt a kerézteti kiállítás a terület legvonzóbb helye. A házi- és népiparkkiállítást gróf Széchenyi Emilné és özv. Artner Jenőné rendezték. Kézi-

munkák, régi és új varrottások, himzések és szövött holmik váltakoznak. Augusztus 20-ikán délelőtt, a megnyitáskor Töppler Kálmán polgármester üdvözölte az egybegyűlteket. Gróf Széchenyi Emil főispán és a kiállítás védnöke megnyitó beszédében szorgalmas munkára és a hazai ipar pártolására buzdított. Széchenyi József miniszteri tanácsos, a kereskedelmi miniszterium képviselője, Széchenyi István szellemek hódolva, az ő általa megindított nemzeti munka folytatásában üdvözölte gróf Széchenyi Emilt és nejét, szül. Hunyadi Mária grófnőt. Tizenegy órakor a közönség széteszolt a kiállítás megtekintésére.

A NEMZETKÖZI TŰZOLTÓ-KONGRESSZUS.

Az augusztus 18-án Budapesten megnyílt nemzetközi kongresszust augusztus 20-ikán fejezték be. A különböző országokból összegyűlt szakértők a tűz elleni védekezés dolgairól tartottak tanulságos előadásokat, tettek javaslatokat és folytattak eszmecsereket. A felolvasásokban, indítványokban a magyar tűzoltók is élénk részt vettek. A kongresszus ülésén gróf Széchenyi Viktor, a magyar országos tűzoltó-szövetség elnöke mondta ki a határozatokat magyar, angol, francia és orosz nyelven. Elnöktársai voltak Westphalen német, Caiser francia, Sachs angol és De Mary kongresszusi főtitkár. A legközelebbi gyűlést három év múlva Milanóban tartják meg.

A kongresszus tagjai több kirándulást tettek és megnézték a főváros nevezetességeit. Mint a tűzoltóhoz tartozó intézkedéseket, megnézték a vízvezeték nagy telepét, az Operaszínház záporontó készülékét, a malmok tűzoltóinak gyakorlatát a hengermalomnál, a hol Szerbovszky Szaniszló budapesti tűzoltó-főparancsnok vezetésével 250 tűzoltó vett részt. Az önkéntes mentők egyesületének háza és felszerelése is nagyon érdekelt mindenkit.

LUKÁCS BÉLA ALARJA A ZALATNAI SZOBORON. — Gárdos Aladár szoborműve.

Régi cserépedények és abroszok.

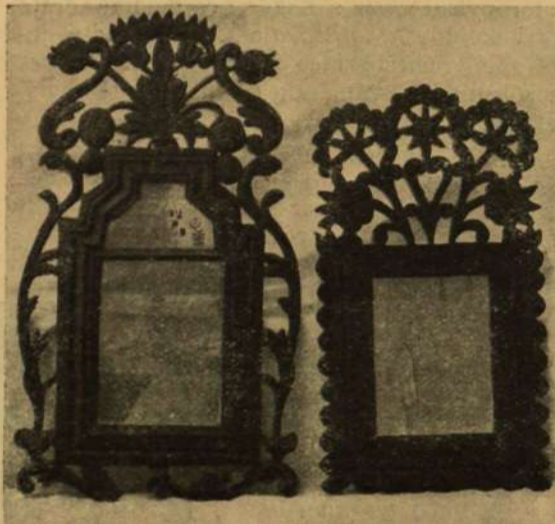
A központi tüzőlaktanyát és az egyes városrészek tüzőlaktanyáit egész napokon sokan keresték föl.

Az idegeneket nagyon érdekelte a főváros nagy élénksége, mely a nyári napok után épen ilyenkor szokott újra ébredni a királyi születésnapján tartott katonai parádékkal és Szent-István ünnepe mozgalmaival. A királyi születésnapján a kongresszus tagjai

dés szervezte újra. A postillon és a diligence volt a posta két fő szerve egész a legújabb időkig, a vasutak s a távirat korszakáig; az egyes városok közt a döcögő postakocsik szállították sokszor veszedelmes kalandok közepett a leveleket, csomagokat s az utasokat is. A posta tehát akkor a mai személyvonatok szerepét is betöltötte. A vasut tökéletesedése aztán magával hozta a postának azt az óriási kifejlődését, mely a mai modern élet egyik legfőbb közlekedési szervévé teszi. Ezt a mai állapotot ismertetik a darab szerzői a legrészletesebben, bemutatják a budapesti főpostán s a vasuti állomásokon folyó életet; látjuk azokat a helyiségeket, a hol a posta roppant anyagát rendezik, földolgozzák, azt a sürgős-forgást,

XVII. századbeli kathedra-tető a ref. templomból.

Kétszázéves tükörkeretek.

A HÓDMÉZŐVÁSÁRHELYI KIÁLLÍTÁS NÉPRAJZI CSOPORTJÁBÓL.

Fali téka.

este a városligeti fővárosi pavillonban gyűltek lakomára s innen távirati üdvözlőket küldtek Ischbe O Felsőnének. A királyi kabinet-iroda útján érkezett köszönő válasz a kongresszus tagjai előtt másnap, augusztus 19-én a Margitszigeten tartott lakomán olvasták föl. A lakomát, — melyen sok a magyarokat éltető felkőszöntő hangzott, fényes tűzijáték fejezte be.

Az augusztus 20-iki bezáró ülés után a kongresszus tagjainak egy része kirándulásokra indult, legtöbben a Balatonhoz, mások a Tátrába. Augusztus 22-én a *tűzoltási szerek kiállítását* is berekesztették a városligeti iparcarnokban.

«A GYORSKOCSITÓL A GYORSVONATIG.»

— Az Uránia-színház új darabja. —

A nyári színházak két hónapi kizárólagos uralma után sorra egymás után megnyílnak újra a kőszínházak. Az első ezek közt, a mely megkezdte előadásai sorozatát, az *Uránia-színház*. S mindjárt elsőül új darabot is adtak, mely «A gyorskocsitól a gyorsvonatig» czímmel a postát tárgyalja. A darabot *Peterdi Sándor* írta dr. *Hennyey Vilmosnak*, a posta-és táviratügy egyik legkiválóbb szakemberének közreműködésével. Meg is látszik a darabon, hogy a tárgyat minden részletében ismerő szerzők munkája, a posta és távirat multját s különösen jelenét nagyon tanulságosan és a mellett szórakoztatóan is ismertetik.

A legrégebbi korból, az európai művelődés bölcsőjébe mennek vissza, Egyiptomba s a régi Asszíríába, mert a posta csirái már ott is megvoltak. Tulajdonképen nagyobb arányú, rendszeres postát azonban csak a rómaiak szerveztek, mely a középkorban le hanyatlott s csak az újkorban, a föllendülő közleke-

A SOPRONI KIÁLLÍTÁS IPARCARNOKA.

kát végeznek ilyenkor a nagy teremben szorongó postások, a gyűjtő-járatok szakadatlanul osztják a leveleket, melyek lassankint egész hegyekké nőnek s mégis zavar és akadály nélkül kerül rendeltetési helyére valamennyi.

Ezeket a leveleket aztán a mozgóposta viszi a világot minden tája felé. A mozgópostás még a vonat összeállítása előtt beül a postakocsiba, a hova a leveleket

Fali téka.

MOZGÓPOSTA KOCSI BELSEJE.

ÚJÉVI FORGALOM AZ IRÁNYÍTÓ POSTAHIVATALBAN.

zásokban, a csomagokat egyenkint adják be neki. A csomagok kinn maradnak az elől levő u. n. rak-tárkocsiban, a többi anyagot — leveleket, újságo-kat, pénzes zsákokat, ládikákat stb. — beviszik a másik vasuti kocsiban levő irodába, a hol a tiszték dolgoznak. Az első állomásig az összes anyag rendezésével készen kell lenniök, hogy ott kiadhassák, a mi oda szól. Ez persze, annál lázasabb, sürgősebb munka, mennél több az anyag. Az állomáson aztán, a hol egy-két perczig áll csak a vonat sietve kiadják a már ott várakozó postásnak a pénzt, csomagokat, leveleket, stb. — az ottani posta beadja a maga anyagát és rohog a vonat tovább. Így megy ez állomásról-állomásra, egész a végállomásig, a hol aztán megpihen a mozgópostás. Nehéz, kimerítő munka, a mit végez, de sok a vidám oldala is, a mint az már az örökös utazással vele jár; s e mellett még jövedelmez is, mert a mozgópostás útjairól külön díjazást is kap.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Magyar pomologia. Gyümölcsészetünk nemzetgazdasági fontossága évről-évre örvendetesen növekszik s gyümölcsünk mind nagyobb tömegekben kerül a világpiacokra. Hogy pedig gyümölcs-eink még ismertebbek legyenek, de hazai termelők is jobban megkedveljék a legnemesebb s kereskedelmileg is legfontosabb gyümölcsfajokat: a földművelési miniszter «Magyar Pomologia» czím alatt nagy alaku, pompásan kiállított füzeteket ad ki, melyek a legbecsebb hazai gyümölcsöket kitűnően sikerült színes nyomatú képekben ismertetik, magyar és francia párhuzamos szövegben elmondván az illető gyümölcsök származási adatait, tulajdonságait, használatosságát és termelési módjait. Most ebből a nagy és hézagpótló műből a III. füzet jelent meg, mely néhány őszi- és kajszi barackot mutat be meglepően természetű színes nyomatokban. E füzetet *Tallian Béla* földművelési miniszter megbízásából *Molnár István* országos gyümölcsészeti miniszteri biztos állította össze.

«A francia irodalom klasszikusai»; írta *Rózsa Dezső*. A szerző a francia irodalom nagyjai közül Voltaire, Rousseau, Corneille, Racine, Boileau, La Fontaine, Bussuet, Molière, Sévigné asszony, Chateaubriand, Lamartine, Michelet és Victor Hugo életét és munkásságát ismerteti s legtöbb tért az első kettőnek szentel. Ennyi nagy író egy 55 lapra terjedő füzetben tüzetesen tárgyalni nem lehet: ezért valamennyi író csak vázlatosan, lexikon-szerű modorban van ismertetve. Azoknak, a kik a francia irodalom fő-alakjairól rövid tájékozást akarnak szerezni, jó szolgálatot tehet a kis füzet, mert bár kissé iskolás modorban, de elég könnyen olvasható stílusban van írva. Ára 1 korona 30 fillér.

A nyiregyházi Samassa-templom monogramja. A negyven nagy ívlepon, rendkívül díszes kiállításban megjelent füzet azt a román stíliú díszes templomot ismerteti írásban és 49 képen, melyet *Samassa József* egri érsek 1902-ben ünnepelt arany-miséje emlékére Nyiregyházán építtetett s most augusztus 20-ikán személyesen szentelt fel. Az építő-művészeti tekintetben is jeles templomot alaposan s kimerítően megismerteti a füzet szerzője, *Matuszka Mihály*. Kapható a szerzőnél, Nagyállóban 3 koronáért.

Az aradi Kőlcsey-egyesület évkönyve. Mint a többi irodalmi egyesület, az aradi Kőlcsey-egyesület

XIII. SZÁZADBELI LEVÉLHORDÓ.

Az Uránia-színház «A gyorskocsitól a gyorsvonatig» czímű új darabjából.

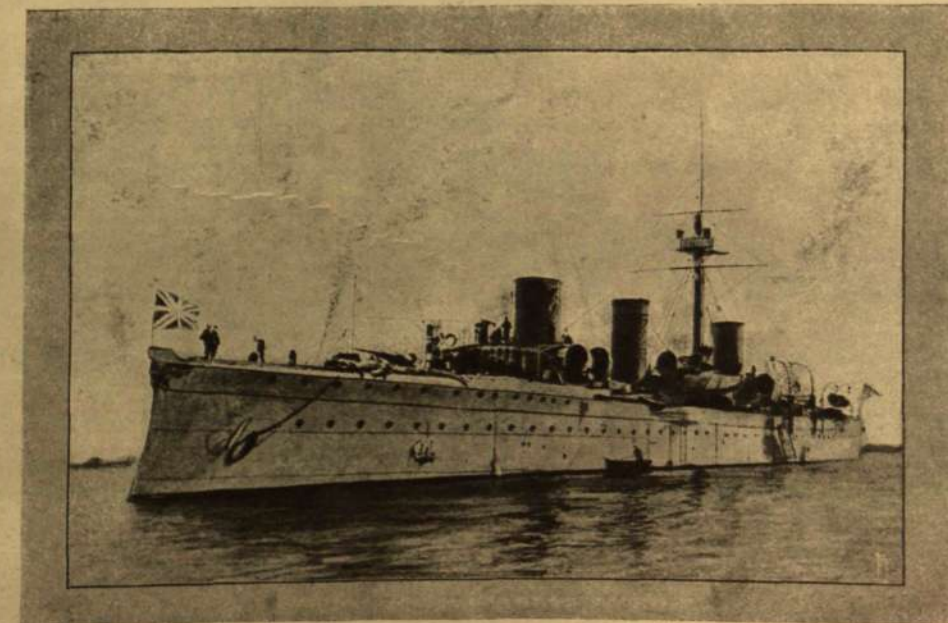
is évkönyvben adja közre munkásságának eredményeit; most az 1904 évi évkönyv első fele jelent meg. Tizennégy az egyesületben tartott felolvasást közlő, melyek közt vannak irodalmi és társadalmi tárgyú értekezések, versek, elbeszélések stb. Végén egyesületi közlemények olvashatók. Az évkönyvet az egyesület tagjai illetményül kapják.

Egyetemi zsebkönyv az 1904/5-iki tanévre. Az egyetemi ifjúságnak, különösen azoknak, kik most iratkoznak be először a budapesti egyetemre, nagy hasznára válik ez az ügyesen összeállított kis zsebkönyv; tájékoztatja őket mindazon tudnivalókról, melyekre a beiratkozás, az előadások hallgatása, a

vizsgálatok, az egyetemi körök és egyesületek dolgában szükségük van s melyeket e nélkül csak sok fáradsággal és utánajárással tudhatnak meg. De nemcsak az egyetemre vonatkozó dolgok vannak meg benne, hanem a műegyetemre, a vidéki jogakadémiaira s a felsőbb fokú szakiskolákra is. A végén pedig az ifjúsági életre vonatkozó, tudományos vagy szépirodalmi tárgyú rövid dolgozatok olvashatók, nagybőrra egyetemi ifjak tollából. A sok gonddal és fáradsággal összeállított cinosos külsejű zsebkönyvet ifj. *Badics Ferencz*, *Gajdary István*, ifj. *Hampel József*, ifj. *Mikszáth Kálmán* és *Zsilinszky Tibor*, valamennyien törekvő, derék egyetemi ifjak szerkesztették, először pedig *Mikszáth Albert* irt hozzá. Kiadta *Politzer Szigmond* és fia, ára 3 korona.

Magyar sport-almanach. A sportkedvelők számára nagyon hasznos és becses vállalat indult meg az e czímű vaskos kötettel, melyet *Fredrich Nándor* szerkesztett és adott ki. A könyv írásban és képen bemutatja a magyar sport-ügy egész mult évi történetét s egyuttal mai állását is, az egyes egyleteket, a különféle versenyeket, a főbb külföldi dolgokat, szóval a mult év összes sport-adatait. Ezzel az almanach nemcsak áttekinthető képet nyújt a magyar sport ma már igazán szép fejlettségéről, de egyuttal megkönnyíti a sport-egyleteknek egymással való érintkezését is. A könyv számos képen mutatja be a versenyek eredményeit, nyereményeit, jeleneteit stb. Ára 3 korona, sport-egyleti tagoknak, ha a szerzőtől (*Esterházy utca 6.*) rendelik meg, 2 korona.

A budapesti színházak megnyitása. A nyáron zárva volt fővárosi színházak közül először az *Uránia* színház kezdte meg az előadásokat már augusztus 18-án, hogy a nagyszámú vidékiek is megismerkedjenek a tudományos irányú színházzal. A *Király Színházban* augusztus 27-én kezdődnek az előadások, *Beöthy Lászlónak* «A fölösleges férjek» czímű vígjátékával. A többi színházak szeptember elsején nyílnak meg, kivéve az *Operaszínházat*, melyben szeptember 15-től kezdve tartanak előadásokat.

A «NOVIK» OROSZ OZIRKÁLÓ HAJÓ.

A Népszínház a nagymérvű átalakítások következtében szintén csak szeptember közepén nyílik meg. Állandó színház Egerben. Augusztus 20-án avatták föl Egerben az új színházat, mely a Hunyadi-terén épült, a régi aréna helyén, s fölemeléséhez hozzájárult a város, Hevesmegye és az állam. A színház *Légnán Imre* és *Báranyi Géza* mérnökök tervei szerint épült, elfér benne 600 néző, s villamos világítással van ellátva. Az ünnepi előadást *Balla Kálmán* miskolczi színházgátló jó erőkből álló társulata *Gárdonyi Géza* prologjával nyitotta meg. A prologban Dobó István, Eger hőse védője a főalak, mellette a kovácsmester, egy honvéd s négy színész szerepel. A prolog után *Dobó Lajos* «István király» című öt felvonásos drámáját adták elő. A megnyitó előadáson gróf *Festetics Andor* országos színházfelügyelő is jelen volt.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Felső-magyarországi Magyar Közművelődési Egyesület Breznóbányán augusztus 23-án tartotta tizenkettedik évi közgyűlését, a felvidék társadalmának nagy érdeklődése közt. A város a közgyűlés céljaira 5000 koronát fordított és a vendégeket nagy szíveséggel fogadta.

A gyűlés tagjai augusztus 22-ikén érkeztek, több vármegye főispánja, képviselői és értelmisége, kiket már Zólyomban, Zólyombrezsón is ünnepélyesen köszöntöttek. Este a Halál-fürdőben lakoma volt. Augusztus 23-án az igazgatóválasztmány tartott ülést *Kürthy Lajos* zólyomi főispán elnöklésével. *Clair Vilmos* főtitkár ismertette a közgyűlés tárgyait. Tizenegy órakor kezdődött a közgyűlés a polgári iskola dísztermében. *Kürthy Lajos* főispán elnöki megnyitó beszéde után, a melyet lelkes éljenzéssel fogadtak, a közgyűlés táviratilag üdvözölte *Tisza István* gróf miniszterelnököt és az egyesület elnökét, *Thuróczy Vilmos* nyitrai főispánt, a ki egészségi okokból nem jelenhetett meg. Nagy lelkesedést keltett *Thuróczy* felolvasott levele, melyben Grünvald Béla néhai zólyomi alispán érdemeit méltatta. *Tallian Béla* földművelési miniszternek, kit sulyos családi csapás ért, részvétábratot küldtek. Ezután *Rákosi Jenő* a politikai jelszavakról mondott hatásos beszédet. «Magyarország nem volt, hanem lesz, s. Tengerre magyar». A hazáért mindent, a hazát semmiért: e jelszavak vezették a kort, ezek adják tartalmát, irányát, beszáradtát. Mások ellenben, mint az agrarizmus, merkantilizmus jelszavai, nem fejezik ki a kort, ezek egy és ugyanazon arcznak sandán befelé néző szeméi. Majd áttért az ifjúságnak a jogi pályára való törekülésére és azután a középosztály korhadásáról beszélt, ismertette az idevágó jelszavak helyességét és félremagyarázását. Végül saját jelszavát, a «30 millió magyar»-t ismertette. *Rákosi* beszédét zajos tetszés követte ki. Az igazgatóválasztmány javaslatainak elfogadásával a közgyűlés véget ért. A közgyűlés után a zólyombrezsói vasgyárban lakomára gyűltek össze.

Háromszázezer koronás alapítvány a Nemzeti Múzeumnak. Tornyai Schossberger Lajos és Rezső földbirtokosok édes atyjuk, néhai Schossberger Henrik emlékére 300,000 korona összegű alapítványt

Szirmay Tony domborműve.

KIRÁLYUNK ÉS VII. EDVÁRD ANGOL KIRÁLY MARIENBADI TÁLLKOZÁSÁNAK EMLÉKÉRE VERT ÉREM.

tettek a Nemzeti Múzeum állattára számára. Az alapítványból kétszázötvenezer korona «Tornyai Schossberger Henrik és neje alapítvány» név alatt tőkésítetvén, kamatai a Múzeum állattári gyűjteményének gyarapítására szolgálnak a többi ötvenezer koronából pedig huszezer korona báró *Bormeniza Pál* afrikai néprajzi kutatásának segélyezésére fordítandó, míg harmincezer korona az állattári osztály céljaira szabad rendelkezésre marad. *Berzeviczy Albert* dr. közoktatásügyi miniszter a nagylelkű alapítványért elismerést és köszönetet mondott az adományozóknak.

A miskolczi iparművészeti kiállítás. A Borsod-Miskolczi Közművelődési és Múzeum-Egyesület iparművészeti kiállítást rendezett, mely aug. 20-án nyílt meg a Korona-fogadóban s a lakosság nagy érdeklődéssel látogatta.

A kiállítás anyaga igen gazdag, mert a király is huszonhat beces miltárgyat engedett át és a fővárosi iparművészeti társulat és múzeum s iparművészeti iskola is hathatósan támogatta. A kiállított tárgyak között van a király ezüst íróasztali készlete, melyet budapesti tartózkodása alatt használt, továbbá albumok, serlegek, vázák, kazetták, melyeket hazánk első iparművészei terveztek és készítették. Az iparművészeti múzeum gyűjteményében Európa valamennyi neves mesterének munkája szerepel, francia ékszeresek, bronztárgyak, angol bőrmunkák, kódönyek, porcellánok, stb. Az iparművészeti iskola gyűjteménye, diszintmés rajzai, tervezetei, kis plasztikai tárgyai és románok munkái a kiállítás leglátványosabb és legtanulságosabb része. Az anyag kiválasztása, valamint elrendezése *Morelli Gusztáv* iparművészeti tanár érdeme. A legtöbb anyagot az Iparművészeti Társulat adta, melynek minden darabja hazai termék. A kiállítást *Menyhért Miklós* iparművész, *Nagy Ida* és *Balogh Bertalan* rendezték.

A SZENT ISTVÁN NAPI KÖRMELET BUDAPESTEN. — A szent Jobbot visszavizik a királyi palota Szent István kápolnájába.

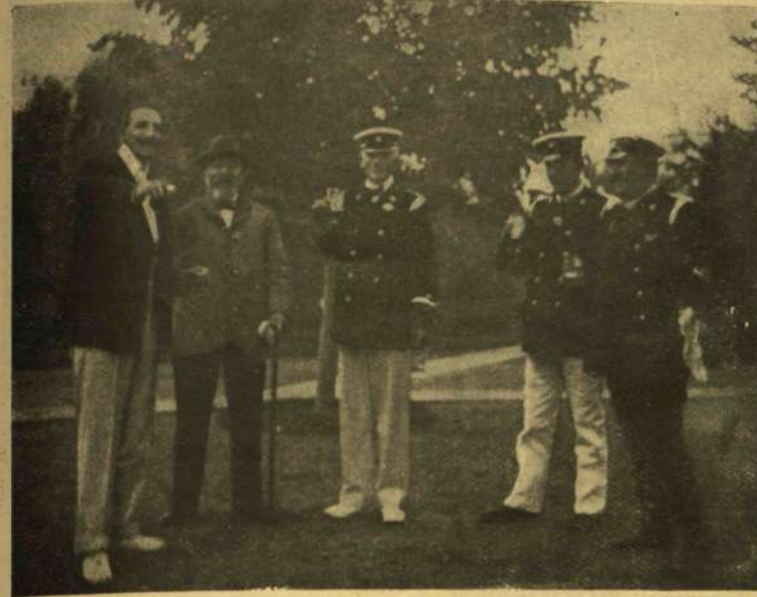
MI UJSÁG?

Emlékezem a király marienbadi látogatásáról. Mint legutóbbi számunkban már jelentettük, a király augusztus 16-án Marienbadban meglátogatta VII. Edvárd angol királyt, a ki az ottani kúrát használta. E találkozás emlékére az angol kormány érmet készíttetett, melynek kivitelére egy magyar művész, a Párisban élő *Szirmai Tony* nyert megbízást. *Szirmai*, ki hasonló munkáival otthon s a külföldön is kiváló hírnevet szerzett, e megtisztelő megbízásnak is teljes sikerrel felelt meg. Az emlékérem egyik lapja a két uralkodó arcképét ábrázolja egymás mellett, míg a másik lapra a találkozás napja és helye van rávéve e felirattal: «Marienbad 1904. aug. 16.»

Szent István ünnepe. Ragyogó nyári napon, fényes egyházi pompával, ájtatosan és nemzeti kegyelettel ünnepelte a főváros Szent István napját. A vidékről is sok ezren sereglettek össze. Már kora reggel megnépesült Budavára, s a nagy körmenet idejére, 9 órára alig lehetett mozogni is. A körmenet számára fentartott útvonalon honvédség, katonaság és rendőrség állt sorban. A díszterén, *József főherceg* palotája előtt a nemzetközi tűzoltó kongresszus díszruhás tagjai foglaltak állást.

A papság és a hivatalos személyiségek nagy része a budai királyi Szent István-templomban gyülekezett, a hol a Szent Jobbot őrzik. Az ünnepen megjelentek: *Berzeviczy Albert* és *Plósz Sándor* miniszterek, több államtitkár, a Kuria és a bíróságok számos tagja, az egyetem rektora a dékánokkal, a konzulok, a polgári és katonai hatóságok legfőbbjei. Az esztergomi hercegprímás gyöngéjében, a körmenetet *Kohl* Medárd főlmentelt püspök vezette. A szertartás reggel hét órakor kezdődött a vártemplomban. Innen a Szent Jobbot az arany erekléptartóban bíborvákonon négy karings pap vállára emelte és fényes kíséretben vitték a Mátyás-templomba, a tulajdonképeni ünnepély helyére. Az egész felvonulás alatt régi magyar egyházi énekeket és darabokat játszottak. A katonaságot nyomon követték zászlók alatt az egyesületek, különféle testületek, melyek a templomi szertartás alatt az utakon helyezkedtek el. A Mátyás-templomban összegyűltekkel vált teljessé a Szent Jobb ünnepelő környezete. A nagymisét *Kohl* püspök mondta, a szentbeszédet pedig *Robitzek* Ferenc nagymarosi esperes-plebános. A templomi ünnep alatt a katonaság többször sortűzet adott. Mise után a Szent Jobbot visszavitték a vár-kápolnába, még nagyobb pompa közt és az időközben felszaporodott roppant sokaság szorongó sorai közt. Egyik képünk a Szent Jobb a királyi palota kapuján át a palota udvarára érkező körmenetet tünteti föl. Délután a közönség a kirándulóhelyeket lepte el. Nagyon sokan mentek el a lóversenyre, a hol a 60,000 koronás Szent István-éjfat Schossberger L. «Kapus» lova nyerte el. Második gróf *Andrássy Géza* «Orion»-ja; harmadik *Péchy Andor* «Macdonald»-ja, melyek szintén díjban részesültek.

Magyar tudós sikere külföldön. A magyar tudományok becsületére válik az a nagy siker, melyet a Heidelbergben közelebb lefolyt nemzetközi matematikai kongresszuson tudományos életünk egyik kitünősége, *König Gyula* egyik felolvasásával aratott. A kongresszus különben is szokatlan érdeklődés mellett folyt le, mintegy hatszázan gyűltek össze az exakt tudományok minden nemzetbeli művelői s a badeni kormány, Heidelberg városa, a német császár s a német birodalmi kormány nagy áldozattal mozdította elő a kongresszus sikerét. A badeni nagyherceg a trónörökösével képviseltette magát, a ki a megnyitó ülésen mint díszelnök szerepelt s a kongresszusi tagokat vendégeiül látta schwetzingeni parkjában. *König Gyula* a kongresszus első szakosztályában tartott előadást, melynek tárgya a continuum fogalmának elemzése volt. A tárgy maga a matematika legfelsőbb régióiból való, onnan, a hol e tudomány már közvetlenül a filozófiával érintkezik s ezért az új elméletet s *König Gyulának* az eddigi nézetekhez fűzött kritikáját megérteni, rendkívüli fontosságát méltányolni csak a szakemberek bírják. Egyike ez a legnagyobb s a tudomány fejlődésére legmélyebb hatású felfedezéseknek, melyeket valaha magyar matematikus tett. A kongresszus tagjai, köztük az eddig uralkodott és általa megdöntött fölfogás főképviselei, *Cantor* és *Hilbert*, az ülésen tett felszólalásaikban rendkívül meleg szavakban fejezték ki elismerésüket. Hogy külföldben már előre is mily nagy volt *König* előadása iránt az érdeklődés, mutatja az, hogy a második

Alvinczy Roland amateur fözetel.

A KÁPOSZTÁSMEGYERI VÍZMŰVEKNÉL.

Orosz, bosnyák és szerb tűzoltók.

A «HENGERMALOM» UDVARÁN.

szakosztály ez idő alatt felfüggesztette tárgyalásait, hogy az összes tudósok meghallgathassák *König* előadását. A nagy sikernek akkora volt a híre, hogy még a badeni nagyherceg érdeklődését is fölkelte, a ki *Klein Felix* híres göttingai tanárral megmagyaráztatta magának *König* előadása lényegét. A külföldi sajtó szintén a legnagyobb elismeréssel adózik *König Gyulának*. Így például a legelőkelőbb német lapok egyike, a «Kölnische Zeitung» a kongresszusról szóló tudósítását mindjárt ezen szavakkal kezdi: «A kongresszus telőpontja tudományos szempontból *König* tanár előadása volt.» *König Gyula*, kinek nemrég megjelent s az Akadémia által a nagydíjjal kitüntetett nagy matematikai munkája még mindig élénken foglalkoztatja a tudományos világ figyelmét, mostani felolvasásával is nagy

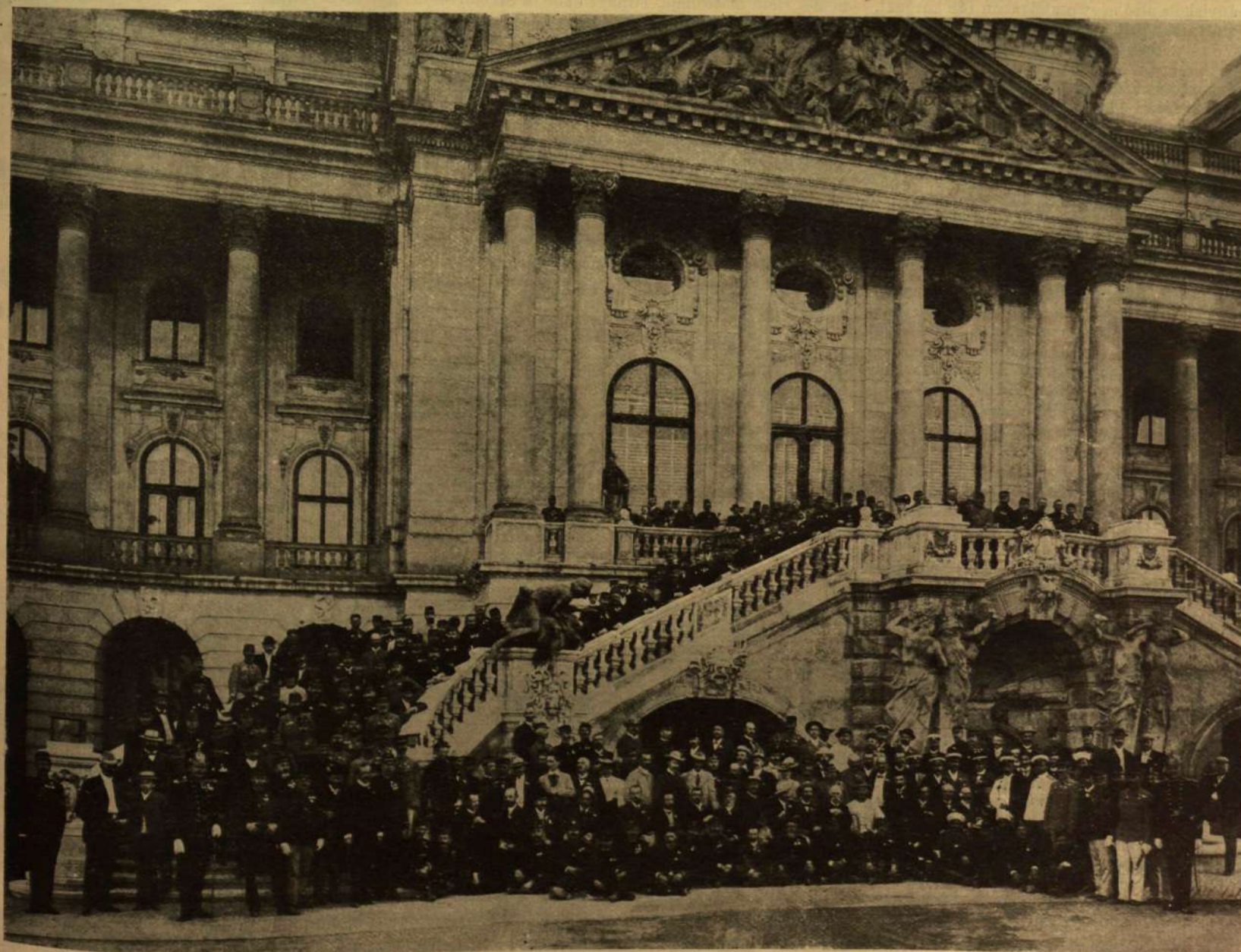
sikerrrel járult hozzá a magyar tudományosság nemzetközi tekintélyének megszilárdításához.

A lugosi dalünnep. Az ország déli részén, *Lugoson* ötven esztendővel ezelőtt, nehéz időkből, alakult a *lugosi magyar dal- és zeneegyesület* és ápolta a hazafias érzést. Jubileumát Szent-István napján és a rákövetkező vasárnap ülte meg, zászlószenteléssel. A város fellobogóva várta a vendégeket.

Az ország csaknem valamennyi daloskőre küldött képviselőket, a kiket lelkesen fogadtak. Számos daloskőr testületileg jelent meg. A megyei székházban tartott díszgyűlést *Pogány Károly* főispán, a daloskőr fővédője nyitotta meg, üdvözölvén a vendégeket. *Issekutz Aurél* egyesületi elnök adta elő az egyesület felszázados multját. Délután öt órakor hangverseny volt a főiskola udvarán. Az összes

dalosegyesületek élénkeltek a Himnuszt. A szép hangverseny után a daloskőrök szerenádót adtak *Issekutz Aurélné* zászlóanyának, azután lakoma volt a Konkordia-kertben. Augusztus 21-én délelőtt volt a zászlószentelő-ünnep, a melyet díszlakoma követett. Este záróhangversenyt tartottak.

Két baleset. A közelebbi mult napokban két olyan baleset történt, melyek különösen a színházi ügyek iránt érdeklődőket töltötték el sajnálkozással. Az egyiknek áldozata gróf *Festetics Andor*, a vidéki színház országos felügyelője. Gróf *Festetics* az új színház megnyitásának ünnepén volt Egerben s mikor onnan Szent István napja éjszakáján kihajtatott a pályaudvarra, hogy visszautazzék Budapestre, a kocsit felborult s gróf *Festetics Andor* lába a kocsikerekei alá került és eltört. A sulyosan sérültet egri orvosok vették gondozásuk alá. A másik baleset a Népszínház kitünő művésznőjét, *Hegyi Arankát* érte *Koritnica* fürdőn, a hol a nyarat

A KONGRESSZUS TAGJAI A BUDAI KIRÁLYI PALOTA KERTI LÉPCSŐZETÉN.

Weinturm fényképe.

A BUDAPESTEN TARTOTT NEMZETKÖZI TŰZOLTÓKONGRESSZUSRÓL.

